

ÜNNEPI KÖNYVHÉT 1969

Tandi Lajos plakátja

Egy ember az örökkévalóságnak

MATYÁS KIRÁLYAL találkozhatott volna, a Dózsa György parasztfelkelést megérte, és a Móhási vész borzalmairól bizonyára hallott Morus Tamás.

A középkori intézmények bomlása és a gazdasági keretek széthullása nyomán Magyarországon is megjelent a válság. Európa keleti részén is fellobbantak a parasztháborúk, ébredést, fejlődést azonban itt sem jelentettek. A rideg törvényhozás igyekezett rögzíteni a középkort.

Európa ellenkező végén a humanista angol Morus Tamás szembezáll a despotizmussal, és megálljt kiált a renaissance pogányság felé, és mentésre hívja az emberi ést.

Holbein örökítette meg számunkra szabálytalan vonásait, élénk szemét, keskeny száját. Öltözete hanyag. Arcán fölényes értelem, tréfás kedély, s egyben lemondó szomorúság. Miután nem ismeri el a törvényt, hogy a király az egyház feje: felségáruló és halált érdemel. „Kár lenne, ha levágnák, szakállam sohase volt felségáruló” — mormolta humorának utolsó fellobbanásával, amikor hosszú szakállát óvatossan félrehajtotta a hóhér tönkjéről.

AZ EMBERISÉG EGYIK legegésőbb problémájára ad bizonyítékot élete, szabad-e okos embernek udvari szolgál-

latot vállalnia, közben pálcát tör az uralom és az önkény fölött. Új világot javasol, az idejét múlt rend helyébe egyetlen osztályt, az iparosságot és a parasztságot egységbe olvasztó társadalmat, a céhrendszer helyébe a teljes munkaközösséget, a védtelen egén helyébe az állami gazdálkodást, dologház büntetést, túlzás nélküli női egyenjóság, de csak a könnyebb munkákat juttatja nekik, hogy ne vonja el a nő az igazi köréből: a családtól; társas utazást, sportszerű nevelést, a nők hadiszolgálatát, vallászsabadságot, stb.; mennyi gondolat, amely ma magától értetődik, vagy még ma sem.

Morus maga is megriad és tréfálkogni kezd: valamiképpen nehogy túl komolyan vegyék. Nem egy lángész tréfája ez?

Európa korabeli képe szörnyű volt. A megvetett kalmár nagyobb úr, mint a főnemesek. Az egyoldalú vallásos szektán rést ütött az antik kultúra feltárasa. A népek tudatára jutottak annak, hogy nagyobb a világ, mint amennyire a császár és pápa hatalma terjed. Az egész világ zsarnokság, cinizmus, élvhajzás, kapkodás.

Morust élete javában ölte meg az önkény nyilvános szertartással. Hiába élt volna, nem láthatott volna új rendet a megbomlott középkor helyén. A török pedig hozzálátott az európai kultúra és Magyarország megsemmisítéséhez.

E VILÁG ÁLLAPOTAI pedig vakon bukácsolnak a Morus alkotta felszabályok és a tessék-lássék kísérletezések között. Végzetük nem az emberszerető bölcsök megváltása, hanem az örök emberi tökéletlenség.

LAZÁNYI ZOLTÁN

Felmérés az első évfolyamon

A Jogi Kar Államjogi Tanszéke minden évben véleménykutató felmérést végez az elsőévesek között. A felmérések alapján néhány kiragadott kérdéstről beszélgettünk dr. Szentpéteri István docenssel.

— **Mióta folyik ilyen irányú kutatás a Tanszéken?**

— Az 1950-es évek elején kezdtük, ezt az ifjúságszociológiai felmérést, azóta minden évben folyamatosan elvégezzük. A felmérés az Államjogi Tanszék saját céljaira készül. Nem kívánunk megalapozatlan és elhamarkodott véleményt kialakítani az ifjúságról, ezért valamilyen objektívabb eljárással szeretnénk véleményt formálni. Ehhez csak tökéletesebb közvéleménykutatói módszerrel juthatunk el. A felmérés több vonatkozásban részletező jellegű, mert nemcsak általános képet szeretnénk kapni ifjúságunk karakterintellektumáról.

— **Nem befolyásolja az őszinteséget a név feltüntetése?**

— Bizonyos adatoknak csak úgy van értékük, ha személyhez kapcsolhatók. Egyébként a szociológiában a felméréseknél valóban fennáll az a veszély, hogy az adatok az őszinteség hiányában nem teljes értékűek.

— **A felmérés alapján milyen véleménye alakult ki az elsőévesek hivatástudatáról, pályaválasztásáról?**

Az ötvenes évek „átirányítási rendszere” már egyáltalán nem élő dolog, ma a felvételi rendszer azt segíti, hogy a szándék és képesség, valamint a közösségi érdek minél szerencsésebben találkozzon. Egy kiragadott adat a felmérésekből: az 1964/65-ös tanévre felvett hallgatók mintegy 40%-a eredetileg nem jogi pályára készült. Ez nem tipikus évfolyam volt, ez csak az egyik véglet, azonban a felvettek kb. 20%-a még mindig azért jön a karra, mert máshova nem vették fel. Ez évi felmérésünk alapján már jobb az arány, az elsőévesek százaléka már korábbi tanulmányaik idején is a jogi karra kíváncskozott.

— **Szerpel egy olyan kérdés a kérdőívben, hogy átmenne-e másik karra, szakra? Milyen válaszokat adtak erre a hallgatók?**

A feldolgozás folyamán megállapítottuk, hogy csak igen kevesen menének át másik szakra, tehát ma már szinte kivétel nélkül hivatásteretettel folytatják jogi tanulmányaikat.

— **Sajátoság helyzetet tükröz-e az előfelvételi válaszadása?**

— Ezek a hallgatók vagy dolgoztak vagy katonai szolgálatot teljesítettek. Néhány éve még az előfelvettek fizikai és adminisztratív munkaköreinek aránya 50-50%-ra volt. Jelenleg sokan csak „kihúzzuk ezt az egy évet valahogy” elvvel olyan munkahelyet keresnek, ahol kényelmesen átvészelhették a kötelező munkaviszony idejét. Kérdés hogy ez kinek hasznos? Ennek konzekvenciáit levonta művelődéspolitikánk és általánosságban megszüntette az előfelvételi rendszert. A kérdőív a hallgatók szabadideje, időtöltése, szórakozása iránt is érdeklődik. Egyre kevesebb a szabadidő, mert előtérbe került a szorgalmas hallgató típusa, hetente ma már a többség 20-25 órát is foglalkozik a tananyaggal, nemszorgalmi időszakban is. A több tanulás okát nem annyira a követelmények növekedésében kell keresnünk, hanem, hogy a gimnáziumból, a szorgalmas típusú tanulók jutnak tovább. Mi minden évben elvégezzük ezt a felmérést és megállapítottuk, hogy ez az évfolyam sem rosszabb összetételű, mint a korábbi évfolyamok. De véleményem szerint elsősorban mégis az év végi vizsgák döntenek az előéves hallgatók rátermettségéről.

A diákközvélemény úgy vélekedik a joghallgatókról, hogy nem ellenségei

ugyan, de nem is kifinomódott pártoló a kultúrának. A mai kor általában nagyon sokféle jelenséget ért a kultúra szó jelentése alatt. A felmérések alapján kiderült, hogy mit értenek az elsőévesek a kulturális érdeklődésen, kultúrán. Itt csupán adatokról beszélhetünk, amelyek objektíven és minden látszat nélkül önmagukért beszélnek.

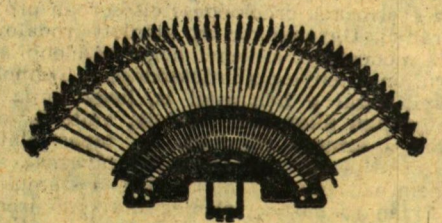
Arra a kérdésre, hogy, mit és mennyit olvasnak, a válaszból könyv-élménynek jelölte meg kollégáim 60 százaléka a modern magyar és világ-irodalmat. A hallgatók 30 százaléka a felmérés adatai alapján olvas szakirodalmat rendszeresen, és 90 százalék szépirodalmat.

A 92 hallgató közül 85 irodalom és történelem iránti érdeklődésből választotta ezt a szakot. Ez a humán jellegű érdeklődés meghatározza olvasmányaikat. A „Fényes szelek” című filmet 63 hallgató jelölte meg filmélményként, a Filmmúzeum és az Art Kino előadásain nagy létszámban jelennek meg a gólyák.

Érdekes, hogy a színházlátogatás nagyon gyér, de valószínű oka ennek, hogy a szegedi színház kultúrigényeit némi fenntartással szemléli a diákközönség. A hallgatók 97 százaléka beiratkozott könyvtári tag, és nem elhanyagolható tény, hogy 20 százalék rendelkezik hangversenybérlettel.

Nem tudunk a felmérés minden adatáról beszámolni, de szó ejtettünk néhány olyan kérdéstről, amelyekből képet lehet kapni az elsőéves hallgatókról.

SZTANA JÁNOS

Tudományos szocializmus diákkör a TTK-n

1968 októberében a Természettudományi Karon tudományos szocializmus diákkör alakult. A kör célja egy részről az, hogy szervezett formában vezesse azoknak a TTK-hallgatóknak az érdeklődését, akik többet szeretnének tudni a munkasztyál forradalmi ideológiájáról. A másik célkitűzés az, hogy kapcsolatot létesítsen a mindennapi politikai élet és az elmélet között, hogy ezt a kapcsolatot vizsgálják és elemezzék a kör tagjai. A tagok negyede matematika-fizika szakos hallgatók. A diákkör foglalkozásain azonban szívesen látunk bárkit, aki érdeklődik a téma iránt.

A körben folyó munka gerincét diákköri dolgozatok elkészítése alkotja. A foglalkozásokon pedig referátumok hangzanak el olyan témákról is, melyek nem tartoznak szorosan a tárgy anyagához. A Tanácsköztársaság, a KMP és a KIMSZ megalakulásának évfordulóihoz kapcsolódó referátumok 13-án órai előadás keretében is elhangzottak.

Az eddig elkészült dolgozatok sikeresen szerepeltek az egyetemi diákköri konferencián, valamint a Debrecenben megtartott Országos Diákköri Konferencián, ahol csak filozófiai jellegű diákkörök vettek részt. Lőrincz Ilona az NSZK kommunista pártjáról írott dolgozatával nyert pénztutalmat az egyetemi diákköri konferencián, Méray László pedig Debrecenben a konferencia tudományos szocializmus szekcióján ért el harmadik helyezést.

MEKIS LÁSZLÓ

Petri Ferenc:

NEM MONDOM KI A NEVEDET

Ha kimondom belépsz a héllakatos ajtón mint a szobát átrendezed az életem feldokolhatok szerelmed inda-folyondár-városában nyakamra sötétlő hajad kigyói éjszaka rátekergetnek nem mondom ki a nevedet félek tőled képeket írok rólad szemed világát bosszúból kioltom keresztrefeszítlek falakon ja [törzsén]

arcodon agónia görcse a szívedben dárda nem vezethetsz orromnál fogva engem többé meg nem kísértész

öltözhetsz suhogó selyembe ragyoghat szádon piros tűzcsik nem mondom ki a nevedet ha kimondom belépsz a héllakatos ajtón

s nem tudnák már elküldeni [többé]

Papp Gyula:

LEVÁGTÁK BALKAROD

Levágták balkarod nem néztek rája Mint a csülköt, vágják álabotába

Asszonyod bömbölt gyerekeid rittak Te nem ódégattál ezt is kibírtad

A KILENCEDIK TÖREDÉK

Most áldozati füst lehetnék Izsák lávaporra telepített [szőlőseiben] vagy tömjénfüst illata Olympia ciprusfái között

De itt vagyok a régi ház pitvarküszöbén és nézem, amint a szomszéd [falú asszonyai] szedik a vermelt krumplit a vad esőben

Lucskai János:

ANYÁM

A kútra megy meg a boliba ilyenkor szépíti arcát a nap lehajol jövet-menet őszbeesett virágaink közé mindig múltk ő és sohasem fog elmúlni

NYUGALOM

Egymás kezét fogtuk s tenyerünk ölen kismadár szunnyadt

